

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ БІОРЕСУРСІВ І ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ УКРАЇНИ
ВІДОКРЕМЛЕНИЙ СТРУКТУРНИЙ ПІДРОЗДІЛ «РІВНЕНСЬКИЙ ФАХОВИЙ КОЛЕДЖ
НАЦІОНАЛЬНОГО УНІВЕРСИТЕТУ БІОРЕСУРСІВ І ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ
УКРАЇНИ»

Циклова комісія землепорядних дисциплін

ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Державний контроль і моніторинг
земель
(назва навчальної дисципліни)

освітньо-професійна програма _____ Геодезія та землеустрій _____
(назва освітньо-професійної програми)
галузь знань _____ 19 Архітектура та будівництво _____
(шифр і назва напрямку підготовки)
спеціальність _____ 193 Геодезія та землеустрій _____
(шифр і назва спеціальності)
спеціалізація _____ _____
(назва спеціалізації)
відділення _____ земельно-правове _____
(назва відділення)

Програму навчальної дисципліни ДЕРЖАВНИЙ КОНТРОЛЬ І МОНІТОРИНГ ЗЕМЕЛЬ розроблено на основі Освітньо-професійної програми, затвердженої Вченою радою НУБІП України, протокол #2 від 28 вересня 2022 року

Розробник: Кушнірук Олександр Миколайович, викладач землевпорядних дисциплін, спеціаліст вищої категорії, викладач-методист.
(вказати авторів, їхні посади, наукові ступені та вчені звання)

Програму навчальної дисципліни розглянуто і схвалено на засіданні циклової комісії землевпорядних дисциплін

Протокол від 29 серпня 2025р. № 1

Голова циклової комісії землевпорядних дисциплін

29 серпня 2025р.

(підпис)

Неля РУСІНА

(ініціали та прізвище)

Погоджено методичною радою ВСП «РФК НУБІП України»

Протокол від 29 серпня 2025 р. № 1

29 серпня 2025 р.

Голова

(підпис)

Людмила БАЛДИЧ

(ініціали та прізвище)

© Кушнірук О.М., 2025

1. Опис навчальної дисципліни

Галузь знань, напрям підготовки, спеціальність, освітньо-професійний ступінь	
Освітньо-професійний ступінь	Фаховий молодший бакалавр
Галузь знань	19 Архітектура та будівництво
Спеціальність	193 - Геодезія та землеустрій
Характеристика навчальної дисципліни	
Вид	Вибіркова
Загальна кількість годин	90
Кількість кредитів ECTS	3
Кількість змістових модулів	3
Мова викладання	Українська
Форма контролю	Семестрова оцінка, залік
Показники навчальної дисципліни для денної та заочної форм навчання	
Форма навчання	денна форма навчання
Рік підготовки	2025-2026
Семестр	8
Аудиторні години:	60
Лекційні заняття	36 год.
Практичні заняття	24 год.
Самостійна робота	30 год.
Кількість тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних самостійної роботи студента –	4 год. 2 год

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Мета дисципліни – ознайомлення студентів із актуальними проблемами охорони земель, основними завдання державного контролю за використанням земель, моніторингу земельних ресурсів

Основою вивчення дисципліни повинні бути: Земельний, Водний і Лісовий кодекси України, Закон України про охорону навколишнього середовища, Закон України про природно-заповідний фонд України, Порядок розгляду органами Державного комітету України по земельних ресурсах справ про адміністративні правопорушення земельного законодавства, Положення про моніторинг земель, методика ведення моніторингу земель, які знаходяться в кризовому стані та інші законодавчі і нормативні акти, що регламентують земельні відносини в Україні.

В умовах здійснення земельної реформи в Україні, коли відбуваються кардинальні зміни не лише в земельних відносинах, а й у свідомості селян, державний контроль за використанням земель повинен бути динамічним. Адже правове законодавство перебуває в стадії становлення, зокрема Кримінальний кодекс України, Кодекс України про адміністративні правопорушення та й до Земельного кодексу необхідно видати цілий пакет законодавчих актів, що пояснюють положення Земельного кодексу України.

В Україні започатковано створення моніторингу земель - системи спостережень за станом земельних ресурсів, їх оцінки, прогнозування змін для прийняття управлінських рішень. Усе це потребує під час викладання навчального матеріалу слідкувати за поточними змінами в земельному і правовому законодавстві, щоб вчасно знайомити з ними студентів.

Передумовами вивчення навчальної дисципліни є знання і вміння, одержані студентами під час вивчення дисциплін «Основи ґрунтознавства», «Основи сільськогосподарського виробництва», «Топографічне та землевпорядне креслення», «Геодезія», «Земельний кадастр», «Основи меліорації», «Комп'ютеризація землевпорядного проектування».

Супутні та наступні навчальні дисципліни – “Земельне право”, “Правознавство”, “Управління земельними ресурсами”, “Землевпорядне проектування”, “Організація діловодства”.

У результаті вивчення дисципліни студенти повинні **знати**:

- систему органів, яка здійснює державний контроль за використанням і охороною земель;
- права і функції державних інспекторів із використання земель; вимоги щодо раціонального використання земель;
- заходи щодо запобігання ерозії та дефляції ґрунтів;
- вимоги щодо цільового використання земель;
- вимоги щодо захисту земель від заростання бур'янами, чагарниками та рідколіссям, заболочення, засолення, техногенного, агрогенного, радіаційного забруднення та інших негативних явищ;
- вимоги щодо рекультивації порушених земель, знімання, збереження і використання родючого шару ґрунту під час проведення робіт, пов'язаних із порушенням земель;
- поняття самовільного зайняття земель та самовільного будівництва;
- критерії оцінки земель з ерозійної небезпеки, пестицидного, техногенного та радіаційного забруднення земель, екологічного стану меліорованих земель;

- систему ведення моніторингу земель, зокрема моніторингу земель кризового стану.

У результаті вивчення дисципліни студенти повинні **уміти**:

- оформляти відповідні документи під час виявлення порушень земельного законодавства;
- готувати матеріали про адміністративне правопорушення земельного законодавства;
- кваліфіковано визначати міру адміністративного стягнення залежно від вчиненого правопорушення земельного законодавства;
- давати оцінку екологічного стану земель залежно від ступеня ерозійної небезпеки, забруднення пестицидами, техногенного та радіаційного забруднення;
- оцінювати стан меліорованих земель;
- оформляти звітність про проведення державного контролю за використанням і охороною земель;
- фахово грамотно написати пояснювальну записку до звіту з проведення державного контролю за використанням і охороною земель;
- розв'язувати інші питання державного контролю за використанням та охороною земель;
- виконувати роботи під час проведення моніторингу земельних ресурсів, зокрема, окремих ділянок, району, області;
- проводити обробку матеріалів із моніторингу земель і приймати відповідні рішення.

Очікувані результати навчання та сформовані компетентності:

Після вивчення дисципліни «Державний контроль і моніторинг земель» здобувачів освіти формуються такі **компетентності**:

Загальні компетентності

ЗК4. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

Спеціальні компетентності

СК5. Здатність володіти сукупністю знань з правового регулювання земельних відносин, вміти аналізувати нормативно-правові акти, що регламентує процес володіння, використання та розпорядження землею фізичними та юридичними особами.

Програмні результати навчання.

РН1. Знати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності вільного демократичного суспільства, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.

РН10. Використовувати нормативно-правові акти для здійснення професійної діяльності.

РН14. Розробляти та впроваджувати заходи з охорони та моніторингу земель для їх захисту від ерозії та деградації.

3. Зміст навчальної дисципліни

ЗМІСТОВНИЙ МОДУЛЬ 1.

ДЕРЖАВНИЙ КОНТРОЛЬ ЗА ВИКОРИСТАННЯМ І ОХОРОНОЮ ЗЕМЕЛЬ

Тема 1. Вступ. Державний контроль за використанням і охороною земель

Актуальні проблеми охорони земель в Україні та області. Проблема значного погіршення земель. Випадки самовільного захоплення земельних ділянок. Необхідність проведення державного контролю за використанням і охороною земель та їх моніторингу.

Тема 2. Система органів, які здійснюють державний контроль за використанням і охороною земель.

Актуальні проблеми охорони земель в Україні та області, їх динаміка, завдання державного контролю за використанням земель. Необхідність раціонального використання і збереження земель для наступних поколінь. Проблема значного погіршення земель (а також їх зменшення) в результаті ерозії ґрунтів, їх дефляції, неякісного проведення зрошувальної та осушувальної меліорації, радіоактивного забруднення, інших негативних явищ антропогенної діяльності. Випадки самовільного захоплення земельних ділянок для городництва, будівництва, незаконного видобутку корисних копалин та засади боротьби з ними. Необхідність економії земель, зокрема сільсько-господарського призначення, недопущення їх надмірного відведення для різних несільськогосподарських цілей. Необхідність проведення державного контролю за використанням і охороною земель та їх моніторингу.

Повноваження Державної служби України з питань геодезії, картографії та кадастру в частині контролю за дотриманням земельного законодавства, використанням та охороною земель усіх категорій і форм власності. Повноваження Державної екологічної інспекції України в частині охорони земель, надр, об'єктів природно-заповідного фонду.

Тема 3. Організація і здійснення державного контролю

Організація і здійснення державного контролю за використанням та охороною земель. Дотриманням вимог законодавства України про охорону земель та проведення моніторингу ґрунтів. Повноваження державних інспекторів у сфері державного контролю за використанням та охороною земель та дотриманням вимог законодавства України про охорону земель. Шляхи здійснення державного контролю за використанням земель та повноваження при здійсненні такого контролю. Відповідальність за порушення земельного законодавства та державних інспекторів.

Тема 4. Види порушень земельного законодавства та відповідальність за них.

Порушення земельного законодавства згідно з Земельним кодексом України. Відповідальність за порушення земельного законодавства України, передбачена статтями Кодексу України про адміністративні правопорушення. Суспільно небезпечні діяння в сфері земельних відносин, що тягнуть за собою настання кримінальної відповідальності.

Тема 5. Порядок оформлення матеріалів про порушення вимог земельного законодавства, їх облік, розгляд, оскарження.

Інструкції з оформлення державними інспекторами у сфері державного контролю за використанням та охороною земель і дотриманням вимог законодавства України про

охорону земель матеріалів про адміністративні правопорушення. Оформлення протоколу про адміністративне правопорушення. Розгляд справ про адміністративне правопорушення. Оскарження постанови зі справи, діловодство у справах.

Практичне заняття № 1-2. Складання акту перевірки дотримання вимог земельного законодавства за встановленою формою. Заповнення акту обстеження земельної ділянки.

Практичне заняття № 3-4. Складання протоколу про порушення земельного законодавства на бланку встановленого зразка.

Практичне заняття № 5-6. Складання припису за встановленим зразком. Складання позовної заяви про оскарження постанови в справі про адміністративне правопорушення..

ЗМІСТОВНИЙ МОДУЛЬ 2. МОНІТОРИНГ ЗЕМЕЛЬ

Тема 6. Поняття моніторингу як системи спостережень, характеристика моніторингу земель.

Основні завдання та схема моніторингу. Моніторинг як система спостережень за факторами дії та станом природного середовища. Моніторинг як система оцінки та прогнозу майбутнього стану довкілля. Організація спостережень за станом природного середовища. Напрями та особливості формування й здійснення моніторингу земель. Нормативно-правове забезпечення моніторингу земель.

Тема 7. Основні завдання, принципи і структура системи моніторингу земель України.

Поняття, складові частини та класифікація моніторингу земель України. Державні органи, уповноважені вести моніторинг довкілля загалом, моніторинг земель, моніторинг ґрунтів на землях сільськогосподарського призначення.

Тема 8. Моніторинг забруднених та еродованих земель.

Моніторинг забруднених земель. Кризова ситуація. Основні речовини, забруднення якими зустрічається в умовах України. Поняття гранично допустимих концентрацій забруднювальних речовин у ґрунтах та їх порівняння з фактичним станом. Оцінювання ерозійної небезпеки.

Практичне заняття № 7-8. Оцінювання забруднення земель пестицидами, радіонуклідами в порівнянні з гранично допустимими концентраціями. Визначення стану еродованих земель у порівнянні з нормативними показниками. Показники забрудненості та еродованості, визначені в формі ситуаційної задачі.

Тема 9. Моніторинг меліорованих земель, земель з аномальними явищами.

Вимоги щодо організації та проведення спостережень за станом зрошуваних та осушуваних і прилеглих до них земель. Завдання та організаційні засади здійснення моніторингу меліорованих земель. Спеціальні види моніторингу меліорованих земель. Моніторинг земель з аномальними явищами. Види аномальних явищ, основні відомі причини їх виникнення.

Практичне заняття № 9 Заповнення форм звітності з обліку та оцінювання стану зрошуваних земель і зрошувальних систем 1-ОВГ та 2-ОВГ. Показники стану земель, визначені в формі ситуаційної задачі.

ЗМІСТОВНИЙ МОДУЛЬ 3. ГЕОІНФОРМАЦІЙНІ СИСТЕМИ В МОНІТОРИНГУ ЗЕМЕЛЬ

Тема 10. Моніторинг родючості ґрунту

Порядок визначення втрат сільськогосподарського і лісогосподарського виробництва, які підлягають відшкодуванню. Випадки, в яких передбачено звільнення від відшкодування втрат сільськогосподарського та лісогосподарського виробництва .

Тема 11. Принципи і способи здійснення моніторингу земель

Принципи моніторингу. Дистанційне зондування (ДЗ).

Тема 12. Моніторинг (контроль) дотримання порядку відшкодування втрат сільськогосподарського і лісогосподарського виробництва.

Порядок визначення втрат сільськогосподарського і лісогосподарського виробництва, які підлягають відшкодуванню. Випадки, в яких передбачено звільнення від відшкодування втрат сільськогосподарського та лісогосподарського виробництва.

Практичне заняття № 10. Обрахунок втрат сільськогосподарського або лісогосподарського виробництва, спричинених вилученням сільськогосподарських угідь, лісових земель і чагарників для цілей, не пов'язаних із веденням сільського і лісового господарства. Площа земельної ділянки та основні необхідні характеристики ґрунтів, визначені в формі ситуаційної задачі.

Тема 13. Геоінформаційні системи як інструментарій формування моніторингу земель. Використання результатів моніторингу.

Геоінформаційне забезпечення моніторингу земель міського середовища. Інфраструктура просторових даних для моніторингу земель. Геоінформаційний аналіз земель на прикладі об'єднаних територіальних громад. Картографо-аналітичні матеріали.

Практичне заняття № 11-12. Визначення розміру шкоди від забруднення (засмічення) земель.

4. Структура навчальної дисципліни

Назва змістовних модулів і тем	Кількість годин				
	денна форма				
	усього	у тому числі			
		л	п	лаб	с.р.
1	2	3	4	5	6
Змістовний модуль 1.					
Тема 1. Вступ. Державний контроль за використанням і охороною земель	4	2	-	-	2
Тема 2. Система органів, які здійснюють державний контроль за використанням і охороною земель	2	2	-	-	-
Тема 3. Організація і здійснення державного контролю	2	2	-	-	-
Тема 4. Види порушень земельного законодавства та відповідальність за них	4	2	-	-	2
Тема 5. Порядок оформлення матеріалів про порушення вимог земельного законодавства, їх облік, розгляд, оскарження.	18	4	12	-	2
Разом за змістовним модулем 1	30	12	12	-	8
Змістовний модуль 2.					
Тема 6. Поняття моніторингу як системи спостережень, характеристика моніторингу земель..	6	2	-	-	4
Тема 7. Основні завдання, принципи і структура системи моніторингу земель України.	6	2	-	-	4
Тема 8. Моніторинг забруднених та еродованих земель.	10	4	4	-	2
Тема 9. Моніторинг меліорованих земель, земель з аномальними явищами	8	4	2	-	2
Разом за змістовним модулем 2	30	12	6	-	12
Змістовний модуль 3.					
Тема 10. Моніторинг родючості ґрунту	6	2	-	-	4
Тема 11. Принципи і способи здійснення моніторингу земель	6	2	-	-	2
Тема 12. Моніторинг (контроль) дотримання порядку відшкодування втрат сільськогосподарського і лісогосподарського виробництва.	8	4	2	-	2
Тема 13. Геоінформаційні системи як інструментарій формування моніторингу земель. Використання результатів моніторингу.	10	4	4	-	2
Разом за змістовним модулем 3	30	12	6	-	10
Усього годин	45	36	24	-	30

5. Теми лекційних, практичних, семінарських занять та самостійного вивчення

№ теми	№ заняття	Вид навчальної діяльності	Назви теми	Кількість годин
			Змістовний модуль 1.	22
1	1	Лекція	Тема 1. Вступ. Державний контроль за використанням і охороною земель	2
		Самостійне вивчення	Визначення термінів, що кваліфікують порушення земельного законодавства.	2
2	2	Лекція	Тема 2. Вступ. Система органів, які здійснюють державний контроль за використанням і охороною земель.	2
		Самостійне вивчення	Повноваження центрального органу виконавчої влади, що реалізує державну політику із здійснення державного нагляду (контролю) у сфері охорони навколишнього природного середовища, раціонального використання, відтворення і охорони природних ресурсів. Організація і здійснення державного контролю	6
3	3	Лекція	Тема 3. Організація і здійснення державного контролю	
		Самостійне вивчення	Управлінням контролю за використанням та охороною земель Держсільгоспінспекції.	
4	4	Лекція	Тема 4. Види порушень земельного законодавства та відповідальність за них	2
		Самостійне вивчення	Суспільно небезпечні діяння в сфері земельних відносин, що тягнуть за собою настання кримінальної відповідальності	2
5	5	Лекція	Тема 5. Порядок оформлення матеріалів про порушення вимог земельного законодавства, їх облік, розгляд, оскарження Ч.1	2
	6	Лекція	Тема 5. Порядок оформлення матеріалів про порушення вимог земельного законодавства, їх облік, розгляд, оскарження Ч.2	2
		Самостійне вивчення	Розгляд справ про адміністративне правопорушення. Оскарження постанови зі справи, діловодство у справах.	2
	7	Практичне заняття	Практичне заняття № 1. Складання акту перевірки дотримання вимог земельного законодавства за встановленою формою. Заповнення акту обстеження земельної ділянки Ч.1	2
	8	Практичне заняття	Практичне заняття № 2. Складання акту перевірки дотримання вимог земельного законодавства за встановленою формою. Заповнення акту обстеження земельної ділянки Ч.2	2
	9	Практичне заняття	Практичне заняття № 3. Складання протоколу про порушення земельного законодавства на бланку встановленого зразка Ч.1	2
	10	Практичне заняття	Практичне заняття № 4. Складання протоколу про порушення земельного законодавства на бланку встановленого зразка Ч.2	2
	11	Практичне заняття	Практичне заняття № 5. Складання припису за встановленим зразком. Складання позовної заяви про оскарження постанови в справі про адміністративне правопорушення Ч.1	2
	12	Практичне заняття	Практичне заняття № 6. Складання припису за встановленим зразком. Складання позовної заяви про	2

			оскарження постанови в справі про адміністративне правопорушення Ч.2	
			Змістовний модуль 2	23
6	13	Лекція	Тема 6. Поняття моніторингу як системи спостережень, характеристика моніторингу земель.	2
		Самостійне вивчення	Державні органи, уповноважені вести моніторинг ґрунтів на землях сільськогосподарського призначення	2
7	14	Лекція	Тема 7. Основні завдання, принципи і структура системи моніторингу земель України.	2
		Самостійне вивчення	Контроль за виконанням постанови про накладення адміністративного стягнення.	2
8	15	Лекція	Тема 8. Моніторинг забруднених та еродованих земель Ч.1	2
	16	Лекція	Тема 8. Моніторинг забруднених та еродованих земель Ч.2	2
		Самостійне вивчення	Поняття гранично допустимих концентрацій забруднювальних речовин у ґрунтах та їх порівняння з фактичним станом. Оцінювання ерозійної небезпеки.	5
	17	Практичне заняття	Практичне заняття № 7. Оцінювання забруднення земель пестицидами, радіонуклідами в порівнянні з гранично допустимими концентраціями. Визначення стану еродованих земель у порівнянні з нормативними показниками. Показники забрудненості та еродованості, визначені в формі ситуаційної задачі Ч.1	2
	18	Практичне заняття	Практичне заняття № 8. Оцінювання забруднення земель пестицидами, радіонуклідами в порівнянні з гранично допустимими концентраціями. Визначення стану еродованих земель у порівнянні з нормативними показниками. Показники забрудненості та еродованості, визначені в формі ситуаційної задачі Ч.2	2
9	19	Лекція	Тема 9. Моніторинг меліорованих земель, земель з аномальними явищами Ч.1	2
	20	Лекція	Тема 9. Моніторинг меліорованих земель, земель з аномальними явищами Ч.2	2
		Самостійне вивчення	Водоохоронні зони та прибережні захисні смуги. Використання земель під час добування корисних копалин. Випадки, в яких передбачено звільнення від відшкодування втрат сільськогосподарського та лісгосподарського виробництва.	2
	21	Практичне заняття	Практичне заняття № 9. Заповнення форм звітності з обліку та оцінювання стану зрошуваних земель і зрошувальних систем 1-ОВГ та 2-ОВГ. Показники стану земель, визначені в формі ситуаційної задачі.	2
			Змістовний модуль 3	
10	22	Лекція	Тема 10. Моніторинг родючості ґрунту	2
		Самостійне вивчення	Випадки, в яких передбачено звільнення від відшкодування втрат сільськогосподарського та лісгосподарського виробництва.	2
11	23	Лекція	Тема 11. Принципи і способи здійснення моніторингу земель	2
		Самостійне вивчення	Звітність органів Держкомзему України за проведення державного контролю з використання та з моніторингу земель.	2
12	24	Лекція	Тема 12. Моніторинг (контроль) дотримання порядку відшкодування втрат сільськогосподарського і	2

			лісогосподарського виробництва Ч.1	
	25	Лекція	Тема 12. Моніторинг (контроль) дотримання порядку відшкодування втрат сільськогосподарського і лісогосподарського виробництва Ч.2	2
		Самостійне вивчення	Порядок заповнення книги реєстрації перевірок по дотриманню земельного законодавства.	2
	26	Практичне заняття	Практичне заняття № 10. Обрахунок втрат сільськогосподарського або лісогосподарського виробництва, спричинених вилученням сільськогосподарських угідь, лісових земель і чагарників для цілей, не пов'язаних із веденням сільського і лісового господарства. Площа земельної ділянки та основні необхідні характеристики ґрунтів, визначені в формі ситуаційної задачі.	2
13	27	Лекція	Тема 13. Геоінформаційні системи як інструментарій формування моніторингу земель. Використання результатів моніторингу Ч.1	2
	28	Лекція	Тема 13. Геоінформаційні системи як інструментарій формування моніторингу земель. Використання результатів моніторингу Ч.2	2
		Самостійне вивчення	Порядок складання форм звітності. Терміни складання.	2
	29	Практичне заняття	Практичне заняття № 11. Визначення розміру шкоди від забруднення (засмічення) земель Ч1.	2
	30	Практичне заняття	Практичне заняття № 12. Визначення розміру шкоди від забруднення (засмічення) земель Ч.2	2
			Всього	60

6. Індивідуальні завдання

	Тема	Вид завдання (реферати, дослідно- розрахункові роботи тощо)	Календарні строки і форма контролю
1.	Теоретичні засади здійснення державного контролю за використанням та охороною земель сільськогосподарського призначення	Реферат	Лютий
2.	Система і правове становище органів, які здійснюють державний контроль за використанням та охороною земель сільськогосподарського призначення	Реферат	Лютий
3.	Стан земельного фонду України, проблема його охорони та раціонального використання	Реферат	Березень
4.	Порівняльна характеристика структури земельних угідь України та зарубіжних країн	Реферат	Березень
5.	Правові форми, стадії здійснення державного контролю за використанням та охороною земель сільськогосподарського призначення	Реферат	Березень
6.	Функції міністерства екології в питаннях охорони земельних ресурсів	Реферат	Квітень
7.	Адміністративна відповідальність за порушення земельного законодавства	Реферат	Квітень
8.	Призначення та ведення звітності за формою 6-зем.	Реферат	Квітень
9.	Принципи здійснення моніторингу земель	Реферат	Квітень
10.	Використання сучасних інформаційних технологій при веденні звітності з ДКіМ.	Реферат	Квітень
11.	Фінансування діяльності системи моніторингу земель	Дослідницька робота студента	Травень
12.	Повноваження органів, що здійснюють моніторинг земель України.	Дослідницька робота студента	Травень

7. Перелік питань на залік

1. Актуальні проблеми використання земель України.
2. Наслідки опротестування постанови по справі про адміністративне правопорушення земельного законодавства.
3. Практичне завдання. Оформити постанову про накладання стягнення за адміністративне правопорушення земельного законодавства відповідно встановлених вимог.
4. Актуальні проблеми охорони земель України.
5. Порядок і терміни сплати штрафів за адміністративне правопорушення земельного законодавства.
6. Практичне заняття. Скласти повістку про виклик на розгляд справи про адміністративне правопорушення земельного законодавства відповідно встановлених вимог.
7. Поняття державного контролю за використанням і охороною земель.
8. Порядок і терміни сплати штрафів за адміністративне правопорушення земельного законодавства.
9. Практичне завдання. Оформити протокол про адміністративне правопорушення земельного законодавства відповідно встановлених вимог.
10. Роль державного контролю в справі раціонального використання земель.
11. Порядок підготовки документів про адміністративне правопорушення земельного законодавства для передачі в органи прокуратури.
12. Практичне завдання. Скласти вказівку про усунення виявленого адміністративного правопорушення земельного законодавства відповідно встановлених вимог.
13. Положення кодексу законів про адміністративні правопорушення України стосовно охорони земельних ресурсів.
14. Поняття моніторингу земель.
15. Практичне завдання. Скласти вказівку про усунення виявленого адміністративного правопорушення земельного законодавства відповідно встановлених вимог.
16. Система органів що здійснює державний контроль за використанням і охороною земель.
17. Основні завдання моніторингу земель.
18. Практичне завдання. Оформити постанову про накладання стягнення за адміністративне правопорушення земельного законодавства відповідно встановлених вимог.
19. Компетенція і завдання органів Держкомзему в здійсненні державного контролю.
20. Основні нормативні документи, що регулюють проведення моніторингу земель.
21. Скласти повістку про виклик на розгляд справи про адміністративне правопорушення земельного законодавства відповідно встановлених вимог.
22. Земельний кодекс України про порушення земельного законодавства.
23. Організації, що уповноважені здійснювати моніторинг земель в Україні.
24. Види порушень земельного законодавства та відповідальність за них.
25. Класифікація моніторингу земель за видами спостережень.
26. Обов'язки органів Держкомзему по здійсненню державного контролю.
27. Рівні системи державного моніторингу земель України.

28. Практичне завдання. Скласти повістку та оформити постанову про адміністративне правопорушення земельного законодавства громадянином Матвійчуком О.П.
29. Вид порушення: забруднення хімічними речовинами орних земель. площа: 2 га., територія Обарівської сільської ради, причини-неналежне зберігання мінеральних добрив. (ст 52 КУАП)
30. Функції державних інспекторів з контролю за використанням і охороною земель.
31. Структура моніторингу земель за адміністративно-територіальним поділом та система його забезпечення.

8. Методи навчання

Під час вивчення дисципліни «Державний контроль і моніторинг земель» у навчальному процесі застосовуються такі методи навчання: розповідь, бесіда, лекція, пояснення, демонстрація, ілюстрація, навчальна дискусія, диспут, самостійне виконання практичних завдань, розв'язування задач, виконання вправ.

9. Контроль результатів навчання

9.1. Форми та засоби поточного і підсумкового контролю

Контроль знань здобувачів освіти здійснюється за модульно-рейтинговою системою.

Засобами діагностики та методами демонстрування результатів навчання здобувачів освіти з дисципліни є:

- індивідуальне опитування, фронтальне опитування;
- модульні контрольні роботи у формі тестування;
- презентації та вступи на семінарських заняттях;
- залік.

Зміст курсу дисципліни «Державний контроль за використанням і охороною земель та їх моніторинг» поділений на 2 змістових модулів. Кожний модуль включає в себе лекції, практичні заняття та самостійну роботу здобувачів освіти і завершуються рейтинговим контролем рівня засвоєння знань програмного матеріалу відповідної частини курсу.

У змістовий модуль 1 (ЗМ1) входять теми 1-5, у змістовий модуль 2 (ЗМ2) – теми 6-9, у змістовий модуль 3 (ЗМ3) – теми 10-13

Після завершення відповідно змістового модуля проводяться **модульні контрольні роботи (МК)**. До модульної контрольної роботи допускаються здобувач освіти, які опрацювали весь обсяг теоретичного матеріалу в т. ч і матеріал самостійно, виконали практичні роботи.

Рейтингову кількість балів здобувач освіти формують бали, отримані за модульні контрольні роботи, які проводяться у формі тестування, та середній рейтинг виконання практичних робіт і відпрацювання семінарських занять.

Участь здобувачів освіти в контрольних заходах обов'язкова. МК проводиться у письмовій тестовій формі, тестові завдання обов'язково включають матеріал, який передбачено до самостійного опрацювання здобувачем освіти. Здобувач освіти, який не виконав вимоги щодо самостійної роботи чи будь якого іншого виду навчальної діяльності, не допускається до складання МК і даний модуль йому не зараховується.

Семестрові бали (семестровий рейтинг) здобувач освіти отримує як середнє арифметичне балів змістових модулів, які входять до визначених тем змістових модулів семестру.

Оцінка навчальної успішності здобувачів освіти здійснюється під час семестрового оцінювання у формі екзамену, які передбачають два усних запитання та вирішення практичного завдання.

Захист курсових проектів здобувач освіти проводиться перед комісією у складі одного - двох викладачів циклової комісії та керівника курсового проекту.

9.2. Критерії оцінювання результатів навчання

Критерії оцінювання модульної контрольної роботи, директорської контрольної роботи, усних і письмових відповідей на питання, виконання практичних занять, виконання курсових проектів – від 0 до 50 балів:

- глибоке, теоретично обґрунтоване розкриття питання; розрахунки, зроблені без помилок, проведено повний аналіз, відображена власна позиція – **48-50 балів**;
- обґрунтоване розкриття питання чи/та розрахунки, зроблені з незначними неточностями, які істотно не впливають на правильність відповіді – **45-47 балів**;
- відповідь не дає повного розкриття питання, не проведено повний аналіз результатів розрахунків, немає власної позиції – **42-44 балів**;
- неповне розкриття питання, доведені до завершення розрахунки але не зроблено їх аналіз; загально наявні достатні знання – **38-41 балів**;
- питання розкрито фрагментарно, наявні фактологічні помилки під час викладу чи/та помилки під час проведення розрахунків – **34-37 балів**;
- відповідь неповна, наявні суттєві помилки при викладі та проведенні розрахунків – **30-33 балів**;
- відповідь має значні помилки елементарного рівня – **1-30 балів**;
- відсутність відповіді на питання – **0 балів**.

Шкала оцінювання

Відсоток формування компетентностей та набуття програмних результатів навчання	Рейтинг за п'ятдесятибальною шкалою	Оцінка за п'ятибальною шкалою	Запис у заліковій книжці студента та відомості
96-100	48, 49, 50	5	відмінно
90-95	45, 46, 47	5	відмінно
84-89	42, 43, 44	4	добре
75-83	38, 39, 40, 41	4	добре
67-74	34, 35, 36, 37	3	задовільно
60-66	30, 31, 32, 33	3	задовільно
менше 60	0-29	2	незадовільно

10. Методичне забезпечення

1. Копія або витяг з навчального плану.
 2. Навчальна (типова) програма (за наявності);
 3. Програма навчальної дисципліни;
 4. Комплексна контрольна робота;
 5. Інструкційно-методичні матеріали до самостійної роботи здобувачів освіти;
 6. Питання до семестрових заліків (екзаменів);
 7. Білети до семестрових заліків (екзаменів);
 8. Плани занять;
 9. Конспект лекцій з дисципліни;
 10. Інструкційно-методичні матеріали до практичних занять;
 11. Питання до модульного контролю;
 12. Завдання до модульного контролю;
 13. Методичні вказівки, рекомендації, розробки, навчальні посібники;
- Навчально-наочні посібники, електронні посібники, презентації, навчальні фільми, відео сюжети, тощо

11. Рекомендована література

1. Земельний кодекс України від 25 жовтня 2001 року № 2768-III.
2. Кодекс України про адміністративні правопорушення від 07.12.84 № 8074-10 (зі змінами та доповненнями на сучасний період).
3. Закон України “Про державний контроль за використанням та охороною земель” від 08 листопада 2024 року № 3993-IX
4. Положення про Державну службу України з питань геодезії, картографії та кадастру, затверджене постановою Кабінету Міністрів України від 14 січня 2015 р. № 15.
5. Положення про моніторинг земель, затверджене постановою Кабінету Міністрів України від 20 серпня 1993 р. № 661.
6. Положення про державну систему моніторингу довкілля, затверджене постановою Кабінету Міністрів України від 30 березня 1998 р. № 391.
7. Положення про моніторинг ґрунтів на землях сільськогосподарського призначення, затверджене наказом Міністерства аграрної політики України 26.02.2004 № 51.
8. Інструкція з оформлення державними інспекторами у сфері державного контролю за використанням та охороною земель і дотриманням вимог законодавства України про охорону земель матеріалів про адміністративні правопорушення, затверджено наказом Міністерства аграрної політики та продовольства України від 19.01.2017 № 6.
9. Моніторинг довкілля : підручник / В.М. Боголюбов, М.О. Клименко, В.Б. Монін та ін.; за ред. В.М.Боголюбова і Т.А. Сафранова. – Херсон : Грінь Д.С., 2011. – 530 с.
10. Клименко М.О., Прищепа А.М. Моніторинг довкілля. – Рівне : УДУВГП, 2002. –232 с.
11. Моніторинг довкілля / В.В. Рома, О.В. Степова. – Полтава : ПНТУ ім. Ю. Кондратюка, 2016. – 117 с.
12. Сохнич А.Я., Гнаткович Д.І. Державний контроль за використанням і охороною земель. – Львів : ЛДАУ 19 96. – 50 с.
13. Сохнич А.Я., Гнаткович Д.І. Система моніторингу земель. – Львів : ЛДАУ 2006. –30 с.
14. Земельне право України : навч. посіб. / І.І. Каракаш, В. Д. Сидор, Т. Є. Харитонova та ін.; за ред. І.І. Каракаша і Т.Є. Харитонової. – Вид. 2-ге, перероб. і допов. – Одеса : Юридична література, 2017. – 588 с.
15. Голіков А.П., Дейнека О.Г, Позднякова Л.О., Черномаз П.О. Регіональна економіка та природокористування : навч. посіб. / За ред. А.П. Голікова. – Київ : Центр учбової літератури, 2009. – 352 с.

Додаткова література

1. А.Я. Сохнич, Д.І. Гнаткович. Державний контроль за використанням і охороною земель. Львів. ЛДАУ 1996.-50с.
2. А.Я. Сохнич. Моніторинг земель : Навчальний посібник. ЛДАУ, 1997-131с.
3. А.Я. Сохнич, Д.І. Гнаткович. Система моніторингу земель.ЛДАУ 2006-30с.
4. Ю.М. Грищенко. Основи заповідної справи. Навч.посібник.Рівне:РДТУ,2008
5. Журнал „Землевпорядний вісник” 2025, 2026 р.
6. Класифікатор цільового використання землі (УКЦВЗ)
7. Закон про державний контроль за охороною і використанням земель.

Інформаційні ресурси

1. Верховна Рада України <http://www.rada.kiev.ua>
2. Кабінет міністрів України <http://www.kmu.gov.ua>
3. Міністерство аграрної політики та продовольства <http://minagro.gov.ua>
4. Держгеокадастр <http://land.gov.ua>
5. Законодавство України <http://www.zakon/rada.gov.ua>
6. Сайт землевпорядників України <https://zemres.com>
7. Земельна спілка України <https://zsu.org.ua>
8. Аграрний-портал <http://agroportal.ua>
9. Аграрій Волині <https://agrariy.volyn.ua>
10. Земельний портал України <https://zem.ua/uk/>
11. Управління Держгеокадасру в Рівненській області <http://rivnenska.land.gov.ua>
12. Український державний фонд підтримки фермерських господарств <http://udf.gov.ua>
13. Публічне акціонерне товариство «Аграрний фонд» <http://agrofond.gov.ua>
14. Національна академія аграрних наук України <http://naas.gov.ua>